

POSTANOWIENIE

25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 25 kwietnia 2024 r. w Warszawie
zażalenia Bank spółki akcyjnej w W.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 30 sierpnia 2023 r., I WSC 23/23 (I ACa 551/22),
w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Strona pozwana Bank spółka akcyjna w W. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 17 listopada 2022 r. oddalającej jego apelację.

Skarga kasacyjna pozwanej została przesłana do Sądu Najwyższego, który zarządzeniem z 26 lipca 2022 r., wydanym w sprawie I CSK 1234/23 zwrócił ją do Sądu Apelacyjnego w związku z dostrzeżonymi brakami. W wykonaniu powyższego zarządzeniem z 4 sierpnia 2023 r. wezwano pełnomocnika pozwanej radcę prawnego P. L. do uiszczenia brakującej opłaty od skargi kasacyjnej w wysokości 519 złotych oraz do uwierzytelnienia przez niego pełnomocnictwa procesowego znajdującego się w aktach sprawy na karcie 108 akt - w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi. Jednocześnie doręczono pełnomocnikowi pozwanej

odpis zarządzenia z 26 lipca 2023 r. Powyższe zobowiązanie zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanej 17 sierpnia 2023 r.

Pozwana uiściła brakującą opłatę od skargi kasacyjnej i dołączyła pełnomocnictwo substytucyjne udzielone 24 stycznia 2022 r. przez radcę prawnego P. L. (występującego jako pełnomocnik pozwanej) adwokat K. K., potwierdzając za zgodność z oryginałem przez radcę prawnego P. L.. Analogiczne pełnomocnictwo z 24 stycznia 2022 r. tylko uwierzytelnione przez adwokat K. K. jako pełnomocnika substytucyjnego zostało dołączone do akt sprawy (k. 329).

Pełnomocnik pozwanej pomimo wyraźnego wezwania i zapoznania się z treścią zarządzenia z 26 lipca 2023 r. nie usunął braków formalnych skargi kasacyjnej. Postanowieniem z 30 sierpnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie odrzucił skargę kasacyjną pozwanej z uwagi na brak uwierzytelnienia przez radcę prawnego P. L. pełnomocnictwa procesowego w wyznaczonym terminie.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazano, że pełnomocnik pozwanej nie uwierzytelił pełnomocnictwa w wyznaczonym terminie. Z powyższego pełnomocnictwa wynikało umocowanie udzielone przez pozwaną między innymi radcy prawnemu P. L. do reprezentowania strony pozwanej w zakresie wynikającym z treści pełnomocnictwa. Powołane pełnomocnictwo zostało dołączone do odpowiedzi na pozew wniesionej przez innego pełnomocnika - radcę prawnego K. G., który dołączając odpis pełnomocnictwa prawidłowo je uwierzytelił. Niemniej uwierzytelnienie pełnomocnictwa przez innego pełnomocnictwa nie zwalnia pozostałych, wyszczególnionych w jego treści pełnomocników, od uwierzytelnienia udzielonego im pełnomocnictwa, skoro na późniejszym etapie podejmują określone czynności i powołują się na to właśnie pełnomocnictwo. Sąd drugiej instancji wskazał, że skarga kasacyjna została podpisana przez pełnomocnika substytucyjnego, a więc pełnomocnik główny powinien wykazać swoje właściwe umocowanie do reprezentowania pozwanego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Pomimo stosownego wezwania, jak również doręczenia odpisu zarządzenia Sądu Najwyższego, pełnomocnik udzielający pełnomocnictwa substytucyjnego nie wykazał swojego umocowania do

reprezentowania pozwanej w tym postępowaniu. W konsekwencji powyższego Sąd drugiej instancji odrzucił skargę kasacyjną.

Na powyższe postanowienie pełnomocnik pozwanego złożył zażalenie, zarzucając mu naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 89 § 1 zd. 1 k.p.c. pełnomocnik jest obowiązany przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa wraz z odpisem dla strony przeciwnej. Niewykonanie wskazanego obowiązku stanowi usuwalny brak formalny pisma. Natomiast z art. 89 § 1 zd. 2 k.p.c. wynika, że adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Pełnomocnictwo udzielone przez pozwaną radcy prawnemu P. L. przez radcę prawnego K. G., a przedłożone wraz z odpowiedzią na pozew, zostało uwierzytelnione przez radcę prawnego K. G., który reprezentował pozwany bank na wcześniejszym etapie postępowania. Niewątpliwie doszło zatem do należytego wykonania przez tego pełnomocnika powinności przedstawienia pełnomocnictwa procesowego do działania w sprawie. Jednak poświadczenie dokonane przez radcę prawnego K. G. nie zdezaktualizowało obowiązku, o którym mowa w art. 89 § 1 zd. 1 k.p.c., w stosunku do radcy prawnego P. L..

Wskazać należy, że wykładnia art. 89 § 1 k.p.c. została dokonana w uchwale Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08. Z powołanej uchwały wynika zasadniczo powierzenie funkcji uwierzytelniania dokumentów notariuszom, zaś o braku generalnej kompetencji osób wykonujących zawody w art. 89 § 1 zd. 2 k.p.c. do dokonywania poświadczeń dokumentów, o potrzebie uwzględnienia literalnego brzmienia przywołanego ostatnio przepisu oraz braku podstaw do dokonania rozszerzającej wykładni przepisów wprowadzających rozwiązania stanowiące wyjątki od reguły.

Z wykładni art. 89 § 1 zd. 1 k.p.c. wynika, że pełnomocnik procesowy, aby mógł działać w sprawie, powinien przyjąć pełnomocnictwo, przy czym za spełnienie tego wymagania uznawane jest także przedłożenie do akt sprawy dokumentu pełnomocnictwa i powołanie się na niego. Podobnie należy ocenić powołanie się na pełnomocnictwo znajdujące się już w aktach sprawy, a dotyczące ustanowienia kilku pełnomocników. W takim przypadku jeżeli odpis takiego pełnomocnictwa był uprzednio poświadczony przez inną wskazaną w nim osobę, to aktualnie stawający adwokat lub radca prawny powinien przy „pierwszej czynności” dokonywanej przez siebie (art. 89 § 1 k.p.c.) dokonać stosownego poświadczenia, potwierdzając tym samym, że jest nadal umocowany do działania w imieniu mocodawcy. Ta okoliczność ma istotne znaczenie w szczególności w świetle art. 94 § 1 *in fine* k.p.c., z którego wynika, że dla sądu podstawowe znaczenie ma nie tyle samo istnienie stosunku pełnomocnictwa, lecz jego wykazanie. Powyższe nie oznacza jednak, że sąd powinien zignorować wystąpienie okoliczności mogących świadczyć o wygaśnięciu umocowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 listopada 2020 r., III CSK 28/18).

Zatem nie można przyjąć, że pełnomocnik, poświadczając pełnomocnictwo udzielone kilku osobom wykonującym zawód wskazany w wyżej wymienionym przepisie, uwierzytelnia pełnomocnictwo także w zakresie, w jakim udzielono go innym osobom. Wynikająca z powołanego przepisu kompetencja służy jedynie realizacji interesu tego pełnomocnika, który dokonuje poświadczenia. Z tego względu dokonane na podstawie art. 89 § 1 zd. 2 k.p.c. poświadczenie nie nadaje mocy wierzytelnego odpisu innym oświadczeniom i informacjom, które mogą być incydentalnie zawarte w dokumencie obejmującym swoją treścią pełnomocnictwo procesowe. Wskazać należy, że przyjęcie odmiennej wykładni w zakresie powołanej regulacji byłoby sprzeczne z ich funkcją, którą jest ułatwienie pełnomocnikowi zgłaszającemu się do sprawy wykazanie swego umocowania, jak również prowadziłaby do pozaustawowego poszerzenia wyjątkowej kompetencji, stanowiącej odstępstwo od ogólnych zasad systemu prawa.

W tym kontekście zasadne jest również porównanie art. 89 § 1 zd. 2 k.p.c. z art. 129 § 1 k.p.c., z których wynika rozłączne zastosowanie. Drugi ze wskazanych przepisów przyznaje występującemu w sprawie pełnomocnikowi

strony, będącemu adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, szeroką kompetencję do poświadczania dokumentów za zgodność z oryginałem. Dotyczy to jednak osoby, która występuje już w sprawie, a zatem uprzednio spełniła wymagania stawiane w art. 89 § 1 k.p.c. w związku z wykazaniem swego umocowania do reprezentacji strony postępowania, także przez uwierzytelnienie odpisu pełnomocnictwa oraz odpisów innych dokumentów wykazujących to umocowanie. Kompetencja określona w art. 89 § 1 zd. 2 k.p.c. przysługuje szerszej kategorii podmiotów, zawężając przy tym zakres przedmiotowy, funkcjonalnie związany, a ściślej, zdeterminowany celem uwierzytelnienia, tzn. wykazania umocowania konkretnego pełnomocnika. Ma ona znaczenie wyłącznie na wcześniejszym etapie toku czynności związanego z podjęciem wykonywania funkcji pełnomocnika procesowego.

W niniejszej sprawie pełnomocnik pozwanej podniósł, że wezwanie do uwierzytelnienia pełnomocnictwa udzielonego adwokat K. K. przez radcę prawnego P. L. było nieprecyzyjne. Twierdzenia pełnomocnika pozwanej należy uznać za niezasadne, gdyż z wezwania jednoznacznie wynikało, że pełnomocnik pozwanej powinien sam uwierzytelić udzielono jemu pełnomocnictwo procesowe znajdujące się na karcie 108. Sąd drugiej instancji prawidłowo wskazał pełnomocnictwo, które powinno być uwierzytelnione przez radcę prawnego P. L..

Odnosząc się do przedłożonego pełnomocnictwa substytucyjnego należy uznać, że nie stanowiło uzupełnienia braku formalnego skargi kasacyjnej, gdyż nie było ono objęte przedmiotem zobowiązania. Ponadto analogiczne pełnomocnictwo substytucyjne uwierzytelnione przez pełnomocnika substytucyjnego znajdowało się już w aktach sprawy.

W świetle powyższego należało stwierdzić, że Sąd drugiej instancji prawidłowo odrzucił skargę kasacyjną z uwagi na nieuzupełnienie braku formalnego w postaci uwierzytelnienia pełnomocnictwa procesowego przez radcę prawnego P. L. znajdującego się na karcie 108 akt sprawy.

Z tych przyczyn, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.

[SOP]

[ms]